

Årsrapport 2016

Överförmyndar- nämnden

**Rapport från
Stadsrevisionen**

Nr 32, 2017

Dnr 3.1.2-56/2017

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Överförmyndarnämnden

Årsrapport 2016 för överförmyndarnämnden

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av överförmyndarnämndens verksamhet under 2016. Revisorerna har den 16 mars 2017 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till överförmyndarnämnden för yttrande senast den 30 juni 2017.

Under de senaste åren har vi påpekat brister i verksamheten. I årets granskningar har vi noterat att nämnden har vidtagit åtgärder som ger förutsättningar att komma tillrätta med bristerna avseende bland annat hantering av allmänna handlingar och tillgänglighet. Dock kvarstår brister som är av betydelse för huvudmännen, t.ex. tillsyn av ställföreträdare och hantering av vitesföreläggande.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande

Maria Lövgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att överförmyndarnämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden redovisar ett budgetunderskott om -3,3 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse om 4,7 procent. Den främsta förklaringen till budgetavvikelsen avser ökade kostnader för arvoden till gode män.

Den inriktning som fullmäktige angett för nämndens verksamhet under 2016 handlar om det förändringsarbete som krävs för att komma till rätta med tidigare identifierade brister. Revisionskontorets granskning visar att nämnden bedrivit ett förändringsarbete som ger förutsättningar att komma till rätta med bristerna, bland annat avseende ärendehantering och tillgänglighet. Det kvarstår dock brister som är av betydelse för huvudmannen, t.ex. tillsyn av ställföreträdare och hantering av vitesföreläggande.

Intern kontroll

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll inte har varit helt tillräcklig under 2016. Nämndens rutin för uppföljning av verksamhet och ekonomi behöver systematiseras ytterligare och säkerheten i de ekonomiska prognoserna förbättras. Nämndens arbete med den interna kontrollen behöver utvecklas. Detta gäller bland annat nämndens riskanalys och kopplingen mellan identifierade risker och planen för intern kontroll.

En granskning av ensamkommande flyktingbarn visade att lämplighetsprövningen av gode män för ensamkommande barn är begränsad och att någon systematisk tillsyn av de gode männen inte genomförs.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis beaktat revisorernas synpunkter och rekommendationer i föregående års granskningar. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är bland annat att säkerställa att omprövning av förvaltare sker utifrån tillförlitliga underlag samt att nämnden går vidare med ansökan om vitesföreläggande hos tingsrätten.

Innehållsförteckning

1	Årets granskning	1
2	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.1.1	<i>Driftverksamhet</i>	2
2.2	Verksamhetsmässigt resultat	3
3	Intern kontroll	5
4	Bokslut och räkenskaper	7
5	Uppföljning av tidigare års granskning	8
	Bilaga 1 - Årets granskningar	9
	Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer	13
	Bilaga 3 - Bedömningskriterier	16

1 Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömningen redovisas i *bilaga 3*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 1*.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 2*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden den 8 april 2016 i samband med genomgång av 2015 års granskning och avstämning inför 2016. Vidare har revisorerna träffat representanter för nämnden den 14 oktober för en dialog kring de åtgärder som vidtagits avseende de brister revisionen påtalat för år 2015.

Granskningsledare har varit Susanne Eriksson vid revisionskontoret och Carin Hultgren vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för

verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att överförmyndarnämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.1 Ekonomiskt resultat

2.1.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2016:

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget- avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Kostnader	126,8	119,3	7,5	5,9 %	-7,8
Intäkter	-57,2	-46,4	-10,8	-18,8 %	2,3
Driftbudgetens nettokostnader	69,6	72,9	-3,3	-4,7 %	-5,5

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med -3,3 mnkr, motsvarande 4,7 procent, i förhållande till nettobudgeten. Utfallet visar att budgethållningen inte varit helt tillräcklig.

Nämndens ursprungliga budget har i samband med kommunstyrelsens beslut i avstämningsärendet och tertialrapport 1 justerats med 16,5 mnkr. Medlen har avsett ökade kostnader för volymökningar och arvoden till ställföreträdare samt kvalitetsbrister. Vidare har nämnden i ärendet ”Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad” tilldelats 7,6 mnkr för förstärkt utbildning av gode män och förstärkning av handläggning i samband med insatser för nyanlända och asylsökande. Slutligen har nämnden begärt och erhållit budgetjustering om 0,7 mnkr för att täcka kostnaden för den stödinsats stadsledningskontoret bidragit med under året. Nämndens slutliga budget uppgår till 69,6 mnkr.

Den främsta förklaringen till budgetavvikelsen avser ökade kostnader för arvoden till gode män. Det är främst arvodeskostnaderna för gode män till ensamkommande asylsökande barn utan upphållstillstånd som ökat. Nämnden redovisar även ökade kostnader för kontaktcenter om 1,7 mnkr, vilket är en följd av att antalet huvudmän och ställföreträdare ökat under året vilket i sin tur påverkar ärendemängden hos kontaktcenter.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2016 bedöms inte helt vara förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Av stadens budget framgår att nämnden omfattas av fem av kommunfullmäktiges verksamhetsmål. Därutöver har nämnden tagit fram egna nämndmål för ytterligare sju verksamhetsmål. Nämnden bedömer att nio av verksamhetsmålen uppnås i sin helhet, två uppnås delvis och ett uppnås inte.

Under verksamhetsmålet *"Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla"* redogör nämnden för de olika delarna i sin kärnverksamhet, dvs. handläggning av tillsynsärenden rörande gode män, förvaltare och förmyndare (ställföreträdare).

Verksamhetsmålet bedöms som uppfyllt. En viktig del i nämndens kärnverksamhet är tillsynen av ställföreträdare. Ett omfattande arbete har bedrivits för att komma till rätta med många av de brister som bl.a lyfts fram av stadens revisorer. Med stöd från inhyrd personal har nämnden under året granskat samtliga inkomna årsräkningar och samtliga förvalterskap där blankett inkommit har omprövats.

Revisionskontorets uppfattning är emellertid att det fortfarande kvarstår brister i nämndens tillsyn av ställföreträdare. Den uppföljande granskning som revisionskontoret genomförde under hösten 2016 visade att nämnden i huvudsak har vidtagit åtgärder som ger förutsättningar att komma tillrätta med bristerna avseende bland annat hantering av allmänna handlingar och tillgänglighet. Dock säkerställer nämnden inte fullt ut att lagstiftningens krav vad gäller tillsynen av gode män och förvaltare efterlevs. Kontrollerna vid granskning av årsräkningar behöver utvecklas och omprövning av förvalterskap måste ske på tillförlitliga underlag.

Granskningen visade också att tillsynen kan stärkas genom att nämnden går vidare med att ansöka om vite hos tingsrätten i de ärenden där ställföreträdare trots påminnelser, erinran och telefonsamtal inte inkommit med årsräkning. Detta har inte gjorts under 2016. Vidare tar det lång tid för nämnden att verkställa entledigande och byte av ställföreträdare, vilket enligt nämndens redovisning beror på hög arbetsbelastning och svårighet att

rekrytera ställföreträdare för vissa grupper av huvudmän. Utbildningar har genomförts för ställföreträdare. För att öka kompetensen inom förvaltningen genomförs varje vecka utbildning för samtliga medarbetare.

Nämnden bedömer att verksamhetsmålet *"Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet"* uppfylls delvis. Nämnden har ett särskilt rapporteringansvar för verksamhetsmålet och har tagit fram egna nämndmål med tillhörande indikatorer. Nämndmålet avseende andelen äldre (> 70 år) där en anmälan inkommit om behov av ställföreträdare och fått det inom 90 dagar uppnås inte. Att målet inte uppnås beror på att nämnden inte hinner handlägga ärendena i tid.

Verksamhetsmålet *"Stockholms stad ekonomi är långsiktigt hållbar"* uppnås inte då nämnden redovisat ett underskott och prognossäkerheten varit bristfällig.

Nämnden bedömer att verksamhetsmålet *"Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva"* uppnås delvis. Målet omfattar bland annat hur nämnden erbjuder praktiktillfällen, feriejobb och kommunala visstidsanställningar. På grund av den pågående omorganisationen och ett relativt stort antal nyanställda har nämnden valt att inte erbjuda ovanstående anställningar i den utsträckning som var målsättningen. Nämnden har tagit emot en feriearbetande ungdom samt en aspirant från Jobbtorg Stockholm.

Nämnden bedömer att verksamhetsmålet *"Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor"* uppnås. Sjukfrånvaron har ökat under året och uppgår till 8 procent (6,5 procent år 2015) vilket överstiger nämndens årsmål på 6 procent. Nämnden redovisar samtidigt att ett arbete har genomförts med att åtgärda de brister som funnits både organisatoriskt och i kärnverksamheten. Arbetet omfattar bl.a. förstärkning av arbetsledning och funktioner inom information, ekonomi, arkiv och personal. Även antalet handläggare har utökats och ett nytt arbetssätt har införts för handläggning. Nämnden har även ett samarbete med företagshälsovården både vad gäller rehabiliteringsärenden men också kring den sociala, fysiska och psykiska arbetsmiljön.

Tillsyner

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för överförmyndare och överförmyndarnämnder och ska årligen genomföra tillsyner. Resultatet av den tillsyn som genomfördes i oktober 2015 överlämnades till nämnden i april 2016. Av denna framgår att

Länsstyrelsen bland annat funnit brister i handläggningen av ärenden. Allvarlig kritik riktas mot nämndens bristfälliga tillsyn av gode män för ensamkommande barn, underlåtenhet att ompröva ärenden om förvaltarskap samt långa handläggningstider och bristande bevakning av ärenden om behov av godmanskap enligt 11 kap 1-3 §§ FB. I nämndens svar till Länsstyrelsen framgår bland annat hur de arbetar för utveckla organisation, arbetssätt och tillgänglighet. Vidare har nämnden kommenterat och redogjort för eventuella åtgärder för respektive ärende som granskats av Länsstyrelsen.

3 Intern kontroll

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. En tillräcklig intern kontroll innebär att kontrollen är aktiv och ändamålsenlig. Att arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisationen, system och det löpande arbetet. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll inte har varit helt tillräcklig under 2016. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. En granskning av nämndens verksamhetsplan för år 2016 visar att nämndens egna mål i huvudsak ansluter till kommunfullmäktiges mål för den verksamhet som nämnden bedriver.

För att mäta måluppfyllelsen har nämnden tagit fram indikatorer och aktiviteter. För några av nämndmålen beskrivs också förväntat resultat. Nämnden har för de flesta målen väl beskrivit hur de arbetat för att uppnå dessa.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter. Nämndens rutin för uppföljning av verksamhet och ekonomi behöver dock fortsatt systematiseras. Säkerheten i nämndens ekonomiska prognoser behöver förbättras.

En viktig del i nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet är ett ändamålsenligt verksamhetssystem. Med stöd från stadsledningskontoret har nämnden sett över sitt framtida it-behov. Arbetet har resulterat i en förstudie avseende nytt ärendehanteringssystem och e-tjänster. Som ett led i digitaliseringsprocessen har nämnden återupptagit arbetet med process- och flödeskartläggning enligt Lean.

Årets uppföljning har identifierat ekonomiska problem inom flera områden. I tertialrapport 1 prognostiserade nämnden ett underskott om -8,5 mnkr med anledning av att kostnaderna för arvoden för gode män till ensamkommande barn ökat. I samband med tertialrapport 2 prognostiserade nämnden ett underskott om -2,0 mnkr med anledning av att nämnden under en övergångsperiod valt att ha kvar inhyrda konsulter samtidigt som nya medarbetare rekryterats.

Vid bokslutet konstateras ett underskott om -3,3 mnkr. De åtgärder nämnden vidtagit för att komma till rätta med budgetavvikelserna har inte gett full effekt.

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit bristfällig under året. Prognosen för tertialrapport 2 och det slutliga utfallet i bokslutet skiljer sig åt med 9,7 mnkr, vilket motsvarar 15,3 procent av nettoomslutningen.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2016	Tertial- rapport 2 2016	Bokslut 2016	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudget					
Kostnader	117,9	165,1	119,3	45,8	27,7 %
Intäkter	56,7	101,9	46,4	-55,5	-54,5 %
Driftbudgetens nettokostnader	61,2	63,2	72,9	-9,7	-15,3 %

Revisionskontorets samlade bedömning är att den bristande säkerheten i nämndens prognoser till viss del hänger samman med svårigheter att uppskatta antalet ensamkommande barn som flyttas från andra kommuner till Stockholm. Det har också tagit längre tid än förutspått för Migrationsverket att fatta beslut om permanent uppehållstillstånd för ensamkommande barn.

För verksamhetsåret 2017 kommer nämndens kostnader för arvoden till ställföreträdare att bli ”prestationsbaserade”. Detta bör ge nämnden bättre förutsättningar att rymma verksamheten inom tilldelad budget och förbättra prognossäkerheten.

I verksamhetsplan 2016 fastställdes nämndens internkontrollplan. Granskning visar att det inte finns någon riskanalys som internkontrollplanen grundar sig på. Planen består av två processer med en respektive två identifierade risker. De kontrollmoment som anges upplevs inte vara relevanta för den identifierade risken. Nämnden uppger att de genomfört de kontroller som framgår av internkontrollplanen. Av uppföljning framgår inte om några brister har identifierats. Kontrollerna har inte dokumenterats, varför de inte går att verifiera. Nämnden har i samband med verksamhetsberättelsen fått ta del av förvaltningens uppföljning av internkontrollplan.

Den internkontrollplan nämnden tagit fram inför verksamhetsåret 2017 är tydligare och kontrollmomenten bedöms vara relevanta för de identifierade riskerna.

Ett antal granskningar har genomförts av nämndens interna kontroll, se *bilaga 1*. I revisionsrapporten ”Ensamkommande flyktingbarn” noterades att nämndens lämplighetsprövning av gode män för ensamkommande barn är begränsad och att nämnden inte genomför någon systematisk tillsyn av gode män. Detta är också något som Länsstyrelsen lyfter och riktar allvarlig kritik mot nämnden i sin årliga tillsyn. Nämnden har dock påbörjat en översyn av rutiner för tillsyn.

I en uppföljande granskning av tidigare konstaterade brister har noterats att nämnden i många fall vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Nämnden har bland annat tagit fram rutiner och ett nytt system för registrering av allmänna handlingar samt infört ett nytt arbetssätt för att stärka tillsynen av ställföreträdare. Emellertid återstår åtgärder för att säkra att alla delar hanteras i tillsynen av ställföreträdare. Det noterades bland annat att nämnden inte gått vidare med ansökan om vitesföreläggande till tingsrätten, vilket enligt revisionskontorets bedömning riskerar att göra tillsynen verkningslös.

4 Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

5 Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 2*.

Uppföljningen visar att nämnden delvis har beaktat revisionens rekommendationer. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är bland annat att säkerställa att omprövning av förvaltare sker utifrån tillförlitliga underlag samt att nämnden går vidare med ansökan om vitesföreläggande hos tingsrätten. Vidare bör nämnden utveckla arbetet med den interna kontrollen så att det motsvarar kraven i stadens anvisningar.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar och projekt under perioden april 2016-mars 2017

Intern kontroll

Ensamkommande flyktingbarn (nr 7, 2016)

Revisionskontoret har genomfört en granskning av om ansvariga nämnder har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av boendeinsatser för ensamkommande barn samt ekonomiska konsekvenser för staden. Granskningen har omfattat socialnämnden, överförmyndarnämnden, arbetsmarknadsnämnden samt stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Skarpnäck och Södermalm.

Överförmyndarnämnden genomför, utöver kreditupplysning och kontroll mot Polisens belastningsregister, ingen individuell lämplighetsprövning av gode män för ensamkommande barn. Granskningen visar även att överförmyndarnämnden inte heller genomför systematisk tillsyn av gode män för ensamkommande barn. Nämnden har dock påbörjat en översyn av rutiner för tillsyn. Vidare visar granskningen att de gode männens samverkan med socialtjänsten upplevs inte alltid upplevs fungera och att det finns behov av att tydliggöra de gode männens ansvar. Överförmyndarnämnden återsöker kostnader för arvoden till god man men granskningen visar att det finns en stor osäkerhet kring huruvida återsökningarna är korrekta.

Den sammanfattande bedömningen är att överförmyndarnämnden inte har en tillräcklig lämplighetsprövning och tillsyn av gode män för ensamkommande barn. Nämnden bedöms inte heller ha en helt tillräcklig uppföljning av de ekonomiska konsekvenserna. Överförmyndarnämnden rekommenderas att stärka kontrollen i återsökningsprocessen i syfte att förbättra den interna kontrollen. Nämnden rekommenderas även att säkerställa den individuella lämplighetsprövningen av gode män så att den sker i enlighet med lagstiftningen. Vidare rekommenderas nämnden att genomföra tillsyn av gode män i enlighet med Föräldrabalk (1949:381) samt att överväga att upprätta ett stöd för att definiera när gode män inte är lämpliga alternativt grovt åsidosatt sitt uppdrag eftersom det inte finns någon rättslig vägledning.

Uppföljning av tidigare granskningar av överförmyndarnämnden

Revisionskontorets rapport 2015:11 visade på stora brister i överförmyndarnämndens verksamhet, bland annat i tillsynen av ställföreträdare. Revisorerna riktade av denna anledning en anmärkning mot nämnden. En uppföljande granskning har genomförts med syfte att följa upp om nämnden har vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med konstaterade brister. En särskild fördjupning har inriktats mot att bedöma om nämnden har fungerande rutiner då det finns anledning att ifrågasätta ställföreträdarens lämplighet samt för byte av god man och förvaltare.

Revisionskontoret bedömer att nämnden i huvudsak har vidtagit åtgärder som ger förutsättningar att komma tillrätta med bristerna avseende tillgänglighet och service, bland annat genom framtagande av nya rutiner och inrättandet av Direktservice. Granskningen visar däremot att nämnden inte fullt ut har säkerställt att samtliga klagomål och synpunkter besvaras.

Utifrån granskningen bedöms nämnden ha vidtagit åtgärder för att säkerställa registreringen och hanteringen av allmänna handlingar, bland annat genom framtagande av nya rutiner och ett nytt system för registrering.

Nämnden har vidtagit åtgärder för att stärka tillsynen. Åtgärderna innefattar implementering av ett nytt arbetssätt, nya och reviderade rutiner samt utbildning av personal. Nämnden omprövar betydligt fler förvaltarskap under 2016 än föregående år.

Revisionskontoret bedömer dock att nämnden inte fullt ut säkerställer att lagstiftningens krav vad gäller tillsynen av gode män och förvaltare efterlevs. Nämnden har inte säkerställt att samtliga omprövningar av förvaltarskap och granskningar av årsräkningar kommer att göras under 2016. Nämnden går inte vidare med ansökan om vitesföreläggande till tingsrätten, vilket enligt revisionskontorets bedömning riskerar att göra tillsynen verkningslös. Granskningen visar vidare att nämnden i ett par fall inte följt upp ej inkomna årsräkningar i enlighet med vad JO uttalat samt att omprövningar görs på bristfälliga underlag.

Granskningen visar att nämnden har utarbetade rutiner för när det finns anledning att ifrågasätta en ställföreträdarens lämplighet liksom när det gäller byte av god man och förvaltare. I flera fall tar det

dock lång tid för nämnden att verkställa entledigande och byte av ställföreträdare.

Sammanfattningsvis rekommenderas nämnden att säkerställa att omprövning av förvaltare sker på tillförlitliga underlag samt att införa stickprovskontroller för att säkerställa kvaliteten i genomförda granskningar av årsräkningar och förvaltare. Vidare rekommenderas nämnden att stärka tillsynen av ställföreträdare genom att gå vidare till tingsrätten med ansökan om att döma ut vite. Nämnden rekommenderas även att tillse att samtliga fall där årsräkning inte inkommer följs upp enligt gällande rutin och vad JO uttalat på området. Nämnden bör även säkerställa att samtliga synpunkter och klagomål besvaras.

Lönerutin med fokus på faktorer som påverkar löneskulden
Granskning har skett av nämndens rutiner för att minimera risken för att löneskulder uppkommer. Granskningen har även omfattat nämndens rutiner då en löneskuld uppkommer.

Granskningen visar att nämnden har rutiner avseende kontroll av lönehanteringen för att minimera risk för uppkomna löneskulder. Dessa är dock inte dokumenterade. För att förhindra att löneskulder uppstår genomförs kontroller i LISA Självservice innan löneutbetalning sker.

Mot bakgrund av ovanstående granskningsmoment bedöms att den interna kontrollen avseende sådana faktorer som påverkar löneskulden i huvudsak är tillräcklig.

Kontoanalys, manuella betalningar

Granskning har skett av nämndens rutin och kontroll med avseende på manuella betalningar. Granskningen har inriktats mot utbetalningar direkt via kassa/bank.

Granskningen visar att nämnden inte har dokumenterade rutiner med angivna kontroller för manuella utbetalningar och egna utlägg. Det framgår dock av nämndens attestinstruktion vilka kontroller som ska genomföras av respektive attestant. Vidare visar granskningen brister i hanteringen av egna utlägg då utlägg inte attesterats innan utbetalning skett. Det noteras även att stadens upphandlade leverantör för resetjänster inte används.

Mot bakgrund av ovanstående granskningsmoment bedöms att den interna kontrollen avseende manuella utbetalningarna inte är helt tillräcklig. Nämnden rekommenderas att säkerställa att utlägg

attesteras innan utbetalning, att kontroller enligt attestinstruktionen genomförs samt att stadens upphandlade leverantör för resetjänster används.

Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2012	Nämnden måste förbättra arbetet med intern kontroll så att det motsvarar kraven i stadens anvisningar.			X	Nämndens arbete med den interna kontrollen motsvarar inte kraven i stadens anvisningar. Inför 2017 har nämnden påbörjat ett arbete med den interna kontrollen. Nämndens arbete kommer att följas under 2017.	2017
ÅR 2012	Nämnden måste förbättra verksamhetens ledning och styrning och därmed även budgethållningen.		X		Nämnden har under året bedrivit ett förändringsarbetet som ger förutsättningar att komma till rätta med de brister som tidigare noterats i nämndens verksamhet. Nämnden behöver dock fortsatt arbeta för att prognossäkerheten och budgethållningen ska förbättras. Nämndens arbete kommer att följas under 2017	2017
ÅR 2013	Bisysslor Ta fram riktlinjer för hantering av anställdas bisysslor	X			Nämnden har tagit fram en rutin för hantering av anställdas bisysslor. Rutinen beskriver bland annat vad som är tillåtna och otillåtna bisysslor, hur anställda ska informeras och hur anmälan av bisyssla ska göras.	
ÅR 2013	Intern kontroll löner En intern rutinbeskrivning avseende kontroller för lönehantering bör utarbetas. Rutinen bör innehålla vilka kontroller som ska genomföras månatligen och hur de ska dokumenteras. I denna rutinbeskrivning bör även framgå hur utbetalning av arvoden till gode män kontrolleras. Goda exempel finns att finna hos andra förvaltningar och nämnder inom Stockholms stad.	X			Nämnden har rutiner avseende kontroll av lönehanteringen för att minimera risk för uppkomna löneskulder.	
ÅR 2014	Protokollshantering Nämnden rekommenderas att genomföra en översyn av protokollens paragrafsättning samt sättet att justera protokollen. Vidare säkerställa att det i protokollet finns en tydlig koppling till de handlingar som ligger till grund för beslutet genom en identifikation (diarienummer) anges i protokollet.	X			En granskning av nämndens protokoll visar att de innehåller uppgifter enligt rekommendationen.	

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
P 11/ 2015	I revisionsrapport nr 11, 2015 Utifrån genomförd granskning rekommenderas att nämnden: - förbättrar tillgängligheten och servicen genom att säkerställa att informationen på hemsidan är korrekt, rutiner för synpunkter och klagomål tas fram och redovisas enligt stadens anvisningar samt att förvaltningslagens krav om serviceskyldighet efterlevs vid kontakter med medborgarna. - säkerställer att lagstiftningens krav följs vid registreringen och hanteringen av allmänna handlingar genom att fullmakter för personadresserad post upprättas och att antalet personer som hanterar myndighetsbrevlådan begränsas. - upprättar dokumenterade rutiner för registreringen av allmänna handlingar och vidtar åtgärder för att säkerställa att allmänna handlingar hanteras och förvaras på ett säkert sätt. - säkerställer att hanteringen av vitesförelägganden sker i enlighet med JO:s uttalande på området och att rutinerna på området ses över och följs för att säkerställa att tillsynen fungerar - säkerställer att lagsstiftningens krav om att förvalterskap årligen ska omprövas uppfylls samt att rutinerna på området ses över för att säkerställa att omprövningar verkligen genomförs.		X		Nämnden har vidtagit åtgärder genom att uppdatera och omarbeta informationen på stadens hemsida. Vidare har nämnden tagit fram rutiner för hantering av synpunkter och klagomål. Nämnden uppnår inte helt förvaltningslagens krav om serviceskyldighet vid kontakter med medborgarna. Samtliga medarbetare har skrivit på medgivanden för postöppning. En särskild funktion inom nämnden har ett övergripande ansvar för myndighetsbrevlådan. Nämnden har tagit fram dokumenterade rutiner för registrering av allmänna handlingar.	2017
				X	Nämnden har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa hanteringen av vitesförelägganden då ingen ansökan till tingsrätten görs.	2017
			X		Nämnden har omprövat samtliga aktiva förvalterskap. Nämnden bör säkerställa att bedömningen sker utifrån tillförlitliga underlag.	2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2016	Uppföljning av tidigare granskningar av överförmyndarnämnden Utifrån genomförd granskning rekommenderas nämnden att: - Stärka tillsynen genom att gå vidare till tingsrätten med ansökan om att döma ut vite samt genom att tillse att samtliga fall där årsräkning inte inkommer följs upp enligt gällande rutin och vad JO uttalat. - Säkerställa att omprövning av förvaltarskap sker på tillförlitliga underlag. - Införa stickprovskontroller för att säkerställa kvaliteten i genomförda granskningar av årsräkningar och omprövningar av förvaltarskap. - Säkerställa att samtliga synpunkter och klagomål besvaras.					2017
P 7/ 2016	Ensamkommande flyktingbarn Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer: - Stärk kontrollen i återsökningsprocessen i syfte att förbättra den interna kontrollen. - Säkerställ att den individuella lämplighetsprövningen av gode män sker i enlighet med lagstiftningen. - Genomför tillsyn av gode män i enlighet med Föräldrabalk (1949:381). - Överväg att upprätta ett stöd för att definiera när gode män inte är lämpliga/grovt åsidosatt sitt uppdrag eftersom det inte finns någon rättslig vägledning. - Samverka med stadsdelsnämnderna för att öka information och kunskap kring gode mäns ansvar.					2017
ÅR 2016	Kontoanalys, manuella betalningar Nämnden rekommenderas att säkerställa att utlägg attesteras innan utbetalning, att kontroller enligt attestinstruktionen genomförs samt att stadens upphandlade leverantör för resetjänster används.					2017

Bilaga 3 - Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>
--

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.